

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभाग:

प्रारंभिक परीक्षा अक्टूबर-२०१४

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2014

PAPER-II : DRAVYAGUNA VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : द्रव्यगुणविज्ञान

दिनांक: ०८.१०.२०१४

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART - A (50 marks)

1. द्रव्यगुणविज्ञानस्य अग्रीभूतं वैशेषिकं चरकोक्तं च षड्पदार्थानां विवेचनं तेषां व्यवहारिकं महत्त्वं च प्रतिपादयत ।
Discuss the Shatpadarthas which are part and parcel of Dravyaguna and has been described by Charaka as well as in Vaisheshika Darshana. Explain the applied importance of same. 15
2. गुणाः य उक्ताद्रव्येषु शरीरेष्वपि ते तथा । स्थानबुद्धिक्षयास्तस्माद् द्रव्याणां देहहृतुकाः ॥
उक्त सूत्रस्य ससंदर्भं व्याख्यां कृत्वा गुर्वादि विंशति गुणेषु व्रणशोधने-रोपणे च कार्मुकं गुणानां कार्मुकत्वं सोदाहरणं स्पष्टयत ।
Explain the above Shloka along with reference ? Discuss the mode of action of Vrana-Shodhana and Ropana Gunas among the twenty Gurvadi Gunas citing with examples. 15
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) वीर्यप्राधान्य हेतु । Viryapradhanya Hetu.
 - (2) द्रव्याणां निर्णयपक्षे मुख्यपर्यायं पर्यायं च उपयोगिता ।
Utility of basonym and synonyms in the identification of Dravyas.
 - (3) रस-वीर्य-विपाकानां परस्पर सम्बन्ध ।
Mutual relationship of Rasa-Virya-Vipaka.
 - (4) प्रजास्थापन-द्रव्य-गर्भदोषनिवारणे तेषां उपयोगिकत्वम् ।
Prajasthapan Dravyas and their utility in Garbhadoshanivarana.

PART - B (50 marks)

4. द्रव्यगुणविज्ञाने फार्माकोग्नोसी विज्ञानस्य का आवश्यकताः उपयोगित्वं च ? एतत् उदाहरणैः सह विवेचयत ।
Necessity and relevance of pharmacognosy in Dravyagunavigyana describe in detail with example. 15
5. “प्रतिनिधी एवं अपमिश्रण” विषयमवलम्ब्य निबन्धं लिखत ।
Write an essay on the topic “Pratinidhi and Apamishrana” (Substitution & adulteration). 15
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) Ayurvedic Pharmacopoeia of India.
 - (2) पिप्पलीमूल दीपनीयपंचनीयानाह प्रशमनानाम् ।
Pippalimula Dipaniyapanchaniyanaha Prashamananam.
 - (3) प्राच्यपाश्चात्य निघण्टौ को भेदः ।
Difference between Prachya and paschatya Nighantu.
 - (4) सम्यक्द्रव्यसंग्रहणप्रक्रियाणि । Good collection practices.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभाग:

प्रारंभिक परीक्षा अक्टूबर-२०१४

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2014

PAPER-II : SHALAKYA – DANTA AVUM MUKHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - दंत एवं मुखरोग

दिनांक: ०८.१०.२०१४

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART – A (50 marks)

1. मुखांगप्रत्यंग शरीरस्य विस्तारेण निरूप्यत् । 15
Describe in detail Sharira of Mukhanga-Pratyanga.
2. मुखदन्तरोगेषु पंचकर्मस्य उपादेयतां वर्णयत् । 15
Describe utility of Panchakarma in Mukha Roga and Dentistry(Danta Rogas)
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) दशनसंस्कार मंजनम् । Dashansanskar Manjanam.
 - (2) खदिरादिवटीः । Khadiradivati.
 - (3) मुखदन्तरोगेषु स्वस्थवृत्तम् । Swasthvruttam in context to Mukh and Dantrogas.
 - (4) इरिमेदादितैलम् । Irimedadi Tailam.

PART – B (50 marks)

4. मुखगुहायाः व्यवहारापयोगि शरीरं वर्णयत् । 15
Describe applied anatomy of oro-dental structures.
5. मुखदन्तरोगेषु संधानविधिं वर्णयत् । 15
Describe Sandhana Vidhi in Mukha and Danta Roga.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (1) निगलकष्टता । Dysphagia.
 - (2) अपची । Cervical lymphadenopathy.
 - (3) दन्तवेष्टः । Pyorrhoea Alveolaris.
 - (4) दन्तहर्षः । Attrition.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१४

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2014

PAPER-II : SHALAKYA - NETRA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - नेत्ररोग

समयः ६.०० तः १२.००

दिनांकः ०८.१०.२०१४

बुधवासः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकांनामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART - A (50 marks)

1. नेत्रचिकित्सायां चतुर्विधचिकित्सायाः सिद्धान्ताः रक्तमोक्षणस्य च वर्णनं कुरु । 15
Describe Chaturvidha Chikitsa siddhanta and Raktamokshanam.
2. शालाक्य तंत्रस्य परिचयः इतिहासः प्राधान्यं च विस्तारेण निरूपयत् । 15
Describe introduction, history and Pradhanya of Shalakya Tantra.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) नेत्रचिकित्सायां पंचकर्मणि । Panchakarma in Netrachikitsa.
(2) नेत्रविषयकस्वस्थवृत्तम् । Swasthavritta in ophthalmology.
(3) नेत्रचिकित्सायां द्राक्षाधृतस्य गुणकर्मणि प्रयोगश्च ।
Guna and Karmas of Drakshaghrita in Netrachikitsa.
(4) नेत्रचिकित्सायां व्रणितोपासनम् ।
Vranitoposana in context to Netrachikitsa

PART - B (50 marks)

4. प्राच्यार्वाच्यमतानुसारेण नेत्रस्य प्रायोगिकः रचनायां वर्णनं कुरु । 15
Describe applied anatomy of eye as per ancient and modern text.
5. नेत्रदानं नेत्रकोषं कार्नीयाप्रत्यारोपणश्च विषयाणां वर्णनं कुरु । 15
Describe about eye donation, eye banking and corneal grafting.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) नेत्रगत दबाव मापनं । Tonometry.
(2) प्रत्यक्ष अन्तः नेत्र परीक्षण । Direct ophthalmoscopy.
(3) दृष्टिक्षेत्र मापनं । Perimetry.
(4) परावर्तन विकार परीक्षाविधिः । Refraction.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१४

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2014

PAPER-II : SHALAKYA - SHIRO - NASA - KARNA AVUM KANTHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - शिरो-नासा-कर्ण एवं कण्ठरोग

समयः ६.०० तः १२.००

दिनांकः ०८.१०.२०१४

बुधवासरः

सूचना : पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer books are to be used for the each part.

PART - A (50 marks)

1. "शिरस्य प्राधान्यम्". "नासा हि शिरसो द्वारम्" अयो शास्त्र वचनम् सिद्धं कुरुः । अस्य 15
आद्यातनकाले चिकित्सायां किम् महत्त्वम् ? प्रतिपाद्यः ।
"Shirasya Paradhanyam", "Nasa hi Shirasoodwaram" explain these classical facts.
What is their relevance in current perspectives ? Explain it.
2. नासाश्लेष्मकला संशोषी आधुनिक औषधिनाम् गुणकर्मप्रयोगविज्ञानं विलिख । 15
Write down the pharmacodynamics of nasal decongestant drugs.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) नस्यकर्मस्य कार्मुकत्वम् । Mode of action of Nasya Karma.
(2) आम-पच्यमान-पक्वशोफ विज्ञानीयम् ।
Aama-Pachyamana-Pakwa Shopha Stages of Vrana.
(3) कर्णप्रशालनपरिमार्जनश्च द्रव्यनिर्देशविधिश्च ।
Indications, drugs/materials used & method of Karnaprashalana & Karna
Parimarjana.
(4) नासारोगशल्यचिकित्सायाः स्थानिकः संज्ञाहरणविधिः ।
Topical & local anaesthesia in nasal surgical procedures.

PART - B (50 marks)

4. कर्ण एवं तत्सम्बन्धिन्यवयवानां व्यवहारोपयोगि रचनायाः वर्णनं कुरुत । 15
Describe applied anatomy of ear and related structures.
5. नासा तथा पेरानेजल साइनसानां क्रियायाः वर्णनं कुरुत । 15
Describe physiology of nose and paranasal sinuses.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(1) कर्णनासायां प्रविष्ट शल्यनिस्कासन विधयः ।
Removal techniques of foreign body in ear and nose.
(2) अर्धावविभेदक । Migraine.
(3) नासारोग विनिश्चयोपयोगि उपकरणानि । Common nasal diagnostic equipments.
(4) कर्णरोग विनिश्चयोपयोगि सामान्य उपकरणानि ।
Common aural diagnostic equipments.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - SEPTEMBER-2015

PAPER-II : ROGA NIDANA AVUM VIKRITI VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रोग निदान एवं विकृति विज्ञान

समयः ६.०० तः १२.००

दिनांकः १६.०९.२०१५

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः ।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A (50 Marks)

1. तमकश्वास निदाने आवरणम् कः उपयोगिता इति विशदयताम् ।
Explain the clinical application of Avarana in diagnosis of Tamaka Shwasa. 15
2. राजयक्ष्मा (Tuberculosis) रोगस्य निदाने पट्टक्रिया कालस्य उपयोगः व्याख्यायताम् ।
Describe the clinical application of Shatkariyakala in diagnosis of Rajayakshma (Tuberculosis) 15
3. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
- (1) कफ नानात्मज विकाराः - Kapha Nanatmaja Vikaras
- (2) अरिष्ट - Arishta
- (3) उपधातु प्रदोषज विकाराः - Upadhatu Pradoshaja Vikaras
- (4) स्रोतसां नैदानिक महत्वम् - Clinical importance of Srotas

PART - B (50 Marks)

4. अधो लिखितं सूत्रं विस्तृत विवेचनीयम् ।
Explain below mentioned sutra in detail. 15
वृद्धिस्थानक्षयावस्थां रोगाणामुपलक्षयेत् ।
सुसूक्ष्मामपि च प्राज्ञो देहाग्निबलं चेतसाम् ॥
5. Lipid profile परीक्षणस्य सामञ्जस्य आयुर्वेदे कथं भवति ? इति सविस्तारं वर्णयत् ।
How Lipid profile investigation can be interpreted in Ayurvedic aspect ?
Explain in detail. 15
6. टिप्पणी कार्या - Write Short note 20
- (1) अल्ट्रा सोनोग्राफी - Ultra Sonography.
- (2) दशविध परीक्षा - Ten fold examination.
- (3) पंचविध परीक्षा - Five fold examination.
- (4) वृक् कार्य परीक्षण - Renal function test.

◆◆◆◆◆

युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा सितम्बर-२०१५

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - SEPTEMBER-2015

PAPER-II : AYURVEDA SAMIHITA AND SIDDHANTA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : आयुर्वेद संहिता एवं सिद्धान्त

दिनांक: १६.०६.२०१५

समय: ६.०० तः १२.००

बुधवासरः

सूचना - पृथक्-पृथक् विभागार्थं पृथक्-पृथक् उत्तरपुस्तिकानामुपयोगः कर्तव्यः।
Separate answer book are to be used for the each part.

PART - A

1. संहिताऽध्यापने तन्त्रयुक्तिनां महत्वं प्रतिपादयत्।
Explain the importance of 'Tantra Yukti' in teaching of Samhita. 15
2. सुश्रुतसंहितायाः क्रियाकालसिद्धान्तं सोदाहरणं विव्रणोतु।
Explain the concept of Kriyakala along with examples according to Sushruta Samhita. 15
3. टिप्पणी कार्या - Write short note :
(a) शिलापुत्रक न्याय।
Shilaputrak Nyaya. 20
(b) चतुष्काणां महत्त्वम्।
Importance of Chatushka.
(c) बीजचतुष्टय।
Beeja Chatushtya.
(d) वादमार्गाणां महत्त्वम्।
Importance of Vadmarga.

PART - B

1. न्यायदर्शनस्य के सिद्धान्ताः आयुर्वेदे सन्निविष्टाः तेषां विवेचनमुदाहरणेन सह क्रियताम्।
Describe and explain those main principles of Nyaya Darshana, which are included in Ayurveda with examples. 15
2. अष्टावाहारविधिविशेषायतनानि विविच्य, साम्प्रतकाले जीवनशैलीजन्यविकाराणां चिकित्सार्थं तेषां प्रायोगिकता, महत्वं च वर्णयत।
Explain Ashta Aharavidhi Visheshayatanas and describe their utility and importance for the treatment of lifestyle disorders in current era. 15
3. टिप्पणी कार्या - Write short note :
(a) प्रकृतिपरीक्षणस्य महत्त्वम्।
Importance of Prakriti Parikshana. 20
(b) अभ्युपगम सिद्धान्तः।
Abhyupagam Siddhanta.
(c) कार्यकारणवादस्य अनुसन्धाने महत्त्वम्।
Importance of Karyakaranavada in Research.
(d) आत्मनिरूपणस्य महत्त्वम्।
Importance of Atmanirupan.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - JULY - 2015
SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA
AYURVEDA SIDDHANTA AND VANGMAYA - PAPER - I

Date : 09-07-2015
Thursday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. मुखस्य निरुक्ति परिभाषां च लिखित्वा सप्तान्गं विवेचनं कुरु ।
Explain the Nirukti and Paribhasha of Mukha and Saptangas of Mukha.
2. जिह्वा सम्बन्धी (गेस्टेटरी एपरेटस्) रचनात्मक तथा क्रियात्मक विवेचनं कुरु ।
Write the Anatomical and Physiological aspects of gustatory apparatus.
3. अधोनिर्दिष्टयोः लिखत - Explain the following -
 - (a) दन्तरोगेषु अष्टविधं शास्त्रकर्म ।
Ashtavidha Shastra Karma in relation to Danta.
 - (b) दन्तरोगेषु मुखस्वास्थ्यस्य महत्त्वं ।
Importance of oral hygiene in Danta Rogas.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short-notes -
 - (a) दन्तरोगेषु धूमपानं ।
Dhoomapana in Dantaroga.
 - (b) प्रशस्तं दन्तं लक्षणं ।
Prashasta Danta Lakshana
 - (c) सलाइवरी ग्लेण्ड रोगः ।
Disorders of Salivary glands.
 - (d) डेंटल फॉर्मूला ।
Dental formula.
 - (e) दन्तगतं नर्वसप्लाई ।
Nerve supply to tooth.

◆◆◆◆◆

पुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभाग:

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA – SHIRO – NASA – KARNA AVUM KANTHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - शिरो-नासा-कर्ण एवं कण्ठरोग

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. कर्णमुखरोगेषु अग्रोपहरणीय निर्जीवाणुकरणं स्पष्टयत् । 15
Explain Agropaharniya (Pre-operative) cares in Karna and Mukha Roga including sterilization.
2. नासा-कर्ण-कण्ठ रोगाणां सन्दर्भे स्वस्थवृत्तस्य वर्णनं कुरुत् । 15
Describe Swasthavritta in relation to Nasa-Karna-Kantha Roga.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) शिरोविरेचनस्य व्यवहारोपयोगः । Applied aspect of Shiro Virechana.
 - (b) नासाकण्ठचिकित्सा सन्दर्भे व्रणितोपासनम् । Vranitopasana in relation to Nasa and Kantha Chikitsa.
 - (c) कर्णरोग चिकित्सा सन्दर्भे दोषधातुमल विवेचनम् । Explain Dosa-Dhatu-Mala in context to Karna Roga Chikitsa.
 - (d) नासाशिरकण्ठश्च सम्बन्धिनः मर्माः विवेचनम् । Explain Marma related to Nasa-Shirah-Kantha.

SECTION - B

4. नासायाः तथा Para Nasal Sinuses इत्यस्य व्यवहारोपयोगि शारीरं वर्णयत् । 15
Describe applied Anatomy of Nose and Para Nasal Sinuses.
5. कर्ण तथा तत् सम्बन्धि अवयवानां, क्रियायाः वर्णनं कुरुत् । 15
Describe Physiology of Ear and related structures.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) कण्ठ प्रदेशे सामान्यनोपब्ध आत्ययिक चिकित्सा । Common Emergencies of throat.
 - (b) शिरस्य महत्त्वम् । Importance of Head.
 - (c) प्रतिश्याय । Rhinitis.
 - (d) कर्णस्राव । Discharge from Ear.

शालाक्य विश्वविद्यालय, जामनगर

प्रायोगिक प्रशिक्षण विभागः

प्रायोगिक परीक्षा अक्टूबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA - NETRA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - नेत्ररोग

दिनांकः ०३.१०.२०१६

सोमवासरः

समयः ६.०० तः १२.००

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. शालाक्यतन्त्रस्य प्राधान्यं स्थापयितुं नेत्र सम्बन्धिनि मर्माणां महत्वं स्पष्टयत । 15
Establish the Pradhanya of Shalakya Tantra and describe Marmas related to eye.
2. अञ्जनस्य प्रकारं मात्रां विधिश्च वर्णयत, अञ्जन कर्मस्य व्यवहारोपयोगं स्पष्टयत । 15
Describe types, doses and procedure of Anjana and explain applied aspect of Anjana Karma.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
(a) पुटपाकविधिं कार्पुण्यं च । Putapaka procedure and mode of action.
(b) लघुत्रिफला घृतस्य घटक द्रव्याणि गुणधर्म प्रयोगश्च ।
Contents and pharmacology of Laghu Triphalaghrita.
(c) नेत्रशल्य कर्माणि संज्ञाहरणम् ।
Anaesthesia in eye surgery.
(d) नेत्रस्य चिकित्सा सन्दर्भे विरेचनस्य महत्त्वम् । Importance of Virechana in Netra Chikitsa.

SECTION - B

4. Optics एवं Refraction विषयाणां सिद्धान्ताः वर्णयत । 15
Describe fundamentals of optics and refraction.
5. नेत्रविषयाणां सामान्य आत्ययिक अवस्थायां वर्णनं कुरुत्वा तेषां व्यवस्थापनमपि लिखत । 15
Describe common ocular emergencies and their management.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
(a) नेत्ररोगे पथ्यापथ्य । Pathyapathya of Netra Roga.
(b) यन्त्रशास्त्राणां व्यावहारिकत्वम् । Applied aspects of Yantra Shastra.
(c) अभिष्यन्द । Abhishyanda.
(d) अधिमन्थ । Adhimantha.

◆◆◆◆◆

विनवर्सिटी, जामनगर

परीक्षा विभाग:

परीक्षा अवधि-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA - DANTA AVUM MUKHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - दंत एवं मुखरोग

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. दन्तमुखरोग चिकित्सा सन्दर्भे भैषज्यशस्त्र चिकित्सायाः सिद्धान्तानां विस्तृत वर्णनं कुरु । 15
Detail description of Bhaishajya and Shashtra Chikitsa Siddhanta in context to Danta Mukha Roga.
2. दन्तमुखरोगे शल्य क्रियायाः संज्ञाहरण विधिनाम् उपयोगी औषधीनां च वर्णनं कुरु । 15
Write the method of anaesthesia in orodental surgery along with description of anaesthetic medicines.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) मुखरोग चिकित्सा सन्दर्भे रक्तमोक्षणस्य महत्त्वम् ।
Importance of Raktamokshana in Mukha Roga Chikitsa.
 - (b) दन्तरोग चिकित्सा सन्दर्भे दोष-धातु-मल विवेचनम् ।
Describe Dosha-Dhatu-Mala in context of Danta Roga Chikitsa.
 - (c) मुखरोगे कवल गंडुषयोः कार्युक्त्य महत्त्वं च ।
Mode of action and importance of Kavala Gandusha in Mukha Roga.
 - (d) पीतक चूर्णस्य घटक द्रव्याणि गुणधर्मे प्रयोगश्च ।
Contents and Pharmacodynamics of Peetaka Churna.

SECTION - B

4. मुखगुहायां व्यवहारोपयोगि शारीरं वर्णयत् । 15
Describe applied anatomy of oral cavity.
5. मुखदन्त रोगेषु संधानविधि वर्णयत् । 15
Describe Sandhana Vidhi in Mukha and Danta Roga.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) डिस्फेजिया । Dysphagia.
 - (b) अपची । Apachi.
 - (c) दन्तवेष्ट । Danta Vesta.
 - (d) दन्तहर्ष । Danta Harsha.

◆◆◆◆◆

Describe mode of administration, route of administration, dosage, anupana and time of aushadha sevana of any drug, in various disease conditions. Describe the importance of above said parameters in the mode of action of a drug in the perview of Ayurveda and modern science.

2. 'प्रयत्नादि कर्मचेष्टित मुच्यते' अस्य ससन्दर्भ व्याख्या कुरुत । चरकोक्त 'प्रस्कन्दनम्' 'प्रस्तम्भनि' च एवं शार्ङ्गधरोक्त शुक्रवर्तिनी, शुक्रस्तम्भव्याणां सोदाहरणं अन्तरं स्पष्टयत । चिकित्सायामस्य महत्त्वमपि स्पष्टयत् ॥ 5
- "Prayatnadi Karma chestitamuchyate" explain this verse with proper contextual reference. Explain the difference in the meaning of 'Praskandanam' and 'Prastambhani' of Charaka Samhita on "Sukravartini" and 'Sukrastambhanam' of Sarangadhara. Describe clinical importance of those terms.

3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
- (a) अष्टाङ्ग हृदये वर्णितं प्रथमं चतुसंसोधनादि द्रव्यगणस्य वर्तमान युगे उपादेयता ।
Write the practical utility of first four Samsodhaniya dravyaganas of Ashtanga Hridaya.
- (b) चरकीय शाकवर्गोक्त 'सर्वदोष निवर्हणम्' फलशाकस्य प्रयोगधर्मिता विशेषता ॥
Write the uses and speciality of 'Sarvadosa nirvarhanam' Phalashaka of Charaka Samhita.
- (c) सुश्रुतोक्त 'पञ्चसार गणस्य' प्रयोगधर्मिता ।
The uses of Panehasaragana of Sushruta.
- (d) द्रव्याणां परिचये मुख्यपर्यायानां पर्यायानाञ्च सार्थकत्वम् ।
Utility of Basonym and synonyms in the identification of dravya.

SECTION - B

4. ए.डी.आर. एवं फार्माकोविजिलन्स शब्दार्थ स्पष्टं कृत्वा आयुर्वेद शास्त्रे तेषां प्रासंगिकत्वं वर्णयत । 15
Define A.D.R. and Pharmacovigilance and discuss their relevance in Ayurveda.
5. 'देश प्रविचार' इत्येषां विवेचन कृत्वा तस्य सांप्रत काले प्रासंगत्वां प्रस्थापयेत । 15
Explain 'Desha Pravichara' and describe it's relevancy in Modern era.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
(a) प्राचिन निघण्टु ।	Prachina Nighantu.
(b) 'अम्लं हृद्यानाम्' ।	"Amla Hridayanam".
(c) 'प्रशस्त भेषज' लक्षणम् ।	Ideal drug (Prashasta Bhesaja Lakshana)
(d) अपमिश्रण एवं प्रतिनिधि ।	Adulterants and substitute.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

रंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : RACHANA SHARIR

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रचना शारीर

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासर

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. कतिधा पुरुषो धातुभेदेन विद्यते, षड्धातुज पुरुषस्य चिकित्सकीय महत्त्वं वर्णयतुं ।
How many types of Purusha are as per Dhatu Bheda ? Describe the clinical importance of Shadadhatuja Purusha. 15
2. बीज, बीजभाग, बीजभागावयवः संदर्भसहितं विस्तारेण वर्णनम् कुरु ।
Describe in detail with reference about Beeja, Beejabhava and Beejabhagavayava. 15
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
- (A) अस्थि ऊतक । Bone tissue.
- (B) फुफ्फुसस्य ऊतकीय संरचना । Histological structure of lungs.
- (C) दौहृद । Dauhrida.
- (D) चतुर्विंशति पुरुषः । Chaturvinshati Purusha.

SECTION- B

4. चलसंधिस्य विस्तृत सामान्य आंतरिक रचना संचित्रं वर्णनीयं, अपिच तस्य समस्त रचना विशेषस्य कार्यकारी पक्षं प्रकाशयेत ।
Describe the general internal anatomy of synovial joint with diagram and also enlighten the functional anatomy of all the making structures separately. 15
5. प्लीहास्य वर्णनं संचित्रं कुरु, अपि च तस्य आधारभूत शरीररक्षात्मक रचना स्वरूपं सस्पष्टं सव्यावहारिक पक्षं वर्णयतुं ।
Describe the spleen in detail with diagram and also enlighten the fundamental anatomical basis as defensive organ along with function. 15
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
- (A) संज्ञावाही तंत्र कोषिका प्रकाराः । Types of sensory receptors.
- (B) उष्णीषकस्य कार्यकारी रचना । Functional anatomy of pons.
- (C) स्रोतामयं हि पुरुषः । Srotomayam Hi Purushah.
- (D) तंत्रिका सहायक कोषिकास्य कार्याः । Functional anatomy of neuroglia.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2016

PAPER-II : AYURVEDA SAMHITA AND SIDDHANTA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : आयुर्वेद संहिता एवं सिद्धान्त

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. बृहत्त्रयीसंदर्भे त्रिविधज्ञानोपायानां वर्णनं कुरुत । 15
Explain the Trividhagyanopaya in the context of Brihatrayi.
2. वर्तमानयुगे संहिताध्यापने ताच्छिल्यस्य महत्वं प्रतिपादयत । 15
Explain the importance of Tachchhilya in teaching of Samhita in present era.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) चरकसंहितायाः विभिन्नस्थानानां विषयक्षेत्रम् ।
Scope of various Sthana of Charaka Samhita.
(B) क्रियाकाल । Kriyakala.
(C) नापुष्टवागुरुवोदन्तिन्याय । Napushtyaguruvoyadantinyaya.
(D) तन्त्रयुक्तिः । Tantrayuktihi.

SECTION-B

4. को नामः सिद्धान्तः ? तस्य भेदान् विविच्य चिकित्सायां अनुसंधाने च अस्त्योपयोगितां स्पष्टयत । 15
What is Siddhanta ? Describe its types and also explain utility of Siddhanta in treatment and research.
5. पंचमहाभूतेभ्य त्रिदोषेत्पत्तिं विशदयित्वा त्रिदोषसिद्धान्तस्य व्यवहारिकं स्वरूपं प्रतिपादयत । 15
Explain the manifestation of Tridosha from Pancha Mahabhuta and describe the applied aspect of Tridosha Siddhanta.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) आप्तप्रमाणस्य महत्त्वम् । Importance of Aptapramana.
(B) सत्कार्यवादस्य अनुसंधाने उपयोगिता । Utility of Satkaryavada in research.
(C) प्रकृतिपरीक्षणस्य महत्त्वम् । Importance of Prakriti Parikshana.
(D) आयुर्वेद एवं दर्शनानि । Ayurveda and Darshana.
